

ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ПРИ ДОГОВОРИ ЗА ПОТРОШУВАЧКИ КРЕДИТИ¹

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

- (1) Со овој закон се уредува заштитата на потрошувачите при склучување и реализација на договори за потрошувачки кредит, во обем и за намени предвидени со овој закон.
- (2) За се што не е уредено со овој закон, на договорот за потрошувачки кредит се применуваат одредбите на Законот за облигационите односи, а на заштита на потрошувачите одредбите од Законот за заштита на потрошувачите.
- (3) Доколку поинаку не е уредено со овој закон, на договорите за финансиски лизинг се применуваат одредбите од Законот за лизинг.

Дефиниции

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Потрошувач“ е физичко лице кое склучува договор за потрошувачки кредит согласно со овој закон, а заради остварување на цели кои не се поврзани со вршење на неговата трговска, деловна или професионална дејност;
2. „Кредитор“ е банка или друго трговско друштво и трговец поединец кое во рамките на својата регистрирана дејност, одобрува или ветува дека ќе одобри кредит на потрошувачот;
3. „Договор за потрошувачки кредит“ е договор со кој кредиторот одобрува или ветува дека ќе одобри на потрошувачот кредит во форма на заем, дозволено пречекорување, одложено плаќање на производи и услуги, финансиски лизинг или друга слична финансиска услуга, освен договори за давање на услуги на континуирана основа или за снабдување со производи од ист вид кај кои плаќањето се врши на рати во текот на периодот на давањето на услугите и снабдувањето со производи;

¹ Пречистениот текст на овој закон го опфаќа Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити („Службен весник на Република Македонија“ бр. 51/01, 145/15 и 23/16).

4. „Дозволено пречекорување" е експлицитен договор за кредит со кој кредиторот на сметката на потрошувачот му става на располагање средства во износ поголем од тековната состојбата на средствата на таа сметка;
5. „Пречекорување" е премолчено прифаќање на пречекорување каде што кредиторот на сметката на потрошувачот му става на располагање средства во износ поголем од тековната состојба на средствата на таа сметка или, ако постои дозволено пречекорување, износ поголем од дозволеното пречекорување;
6. "Кредитен посредник" е физичко или правно лице кое не е кредитор и кое во рамките на неговата трговска, деловна или професионална дејност за надоместок, врши една или повеќе од следниве активности:
 - презентира или нуди договори за потрошувачки кредит,
 - им помага на потрошувачите со преземање на подготвителни активности и за други договори за кредит, освен за договорите за потрошувачки кредит или
 - склучува договори за потрошувачки кредит во име и за сметка на кредиторот;
7. "Вкупни трошоци на кредитот" се сите трошоци, вклучувајќи камати, провизии, даноци и кои било други надоместоци во врска со договорот за потрошувачки кредит кои потрошувачот треба да ги плати при одобрувањето и редовната отплата на кредитот и кои му се познати на кредиторот, освен нотарските трошоци. Трошоците за дополнителни услуги поврзани со договорот за потрошувачки кредит, вклучувајќи ги и премиите за осигурување на кредитот, исто така влегуваат во вкупните трошоци на кредитот, доколку склучувањето на договор за дополнителни услуги е задолжително за добивање на кредитот или за негово добивање под назначените услови;
8. „Вкупен износ што го плаќа потрошувачот" претставува збир на вкупниот износ на кредитот и вкупните трошоци на кредитот;
9. "Годишна стапка на вкупни трошоци" се вкупните трошоци на кредитот, вклучувајќи ги и трошоците од членот 20 став (3) на овој закон, доколку е применливо, изразени како годишен процент од вкупниот износ на кредитот;
10. „Каматна стапка" е каматна стапка изразена како фиксен или варијабилен процент искажан на годишна основа на искористениот дел од кредитот;
11. „Фиксна каматна стапка" значи дека кредиторот и потрошувачот се согласиле за една каматна стапка за времетраењето на договорот за потрошувачки кредит или за неколку камати на кредит за одделни периоди, изразени исклучиво во фиксен процент. Доколку во договорот за потрошувачки кредит не се определени сите каматни стапки, каматната стапка ќе се смета дека е фиксна само за одделните периоди за кои каматните

стапки се утврдени исклучиво во фиксен процент за кој е постигната согласност при склучувањето на договорот за потрошувачки кредит;

12. „Вкупен износ на кредит“ е горната граница на кредитот или вкупниот износ што му се става на располагање на потрошувачот согласно со договорот за потрошувачки кредит;

13. „Траен медиум“ е секој инструмент што на потрошувачот му овозможува да ги складира информациите упатени лично до него на начин кој му овозможува користење на тие информации во одреден временски период соодветен на целта на информациите и кој дозволува неизменета репродукција на складираните информации и 14. „Поврзан договор за кредит“ е:

- договор за кредит со кој се финансира договор за набавка на стоки или услуги и
- договорите од алинејата 1 на оваа точка претставуваат комерцијална целина. Комерцијална целина постои кога набавувачот или давателот на услуги самиот го финансира кредитот на потрошувачот или кога кредитот е финансиран од трета страна, кога кредиторот ги користи услугите на набавувачот или давателот на услуги во врска со склучување или подготовка на договорот за потрошувачки кредит, или кога одредените стоки, односно давањето на одредените услуги се експлицитно наведени во договорот за потрошувачки кредит.

Исклучоци

Член 3

(1) Одредбите од овој закон не се применуваат на:

- 1) договори за кредит кои се обезбедени со хипотека на недвижен имот или други права на недвижен имот;
- 2) договори за кредит чија цел е стекнување или одржување на правото на сопственост на земјиште или на зграда, изградена или во изградба;
- 3) договори за кредит на износи помали од 200 и повисоки од 75.000 евра во денарска противвредност;
- 4) договори за лизинг или за закуп на ствари кај кои со самиот договор или со посебен договор не е предвидена обврска за купување на стварта на крајот на договорениот рок. Ќе се смета дека постои обврска за купување и доколку кредиторот еднострано одлучил така;
- 5) договори за кредит во форма на дозволено пречекорување со рок на отплата од еден месец;

- 6) договори за кредит за кои не се плаќа камата и кои било други трошоци и договори за кредит кај кои кредитот треба да биде вратен во рок од три месеци и со плаќање на незначителни надоместоци;
- 7) договори за кредит кои работодавачот, надвор од неговата трговска дејност, ги одобрува на вработените без камата или со годишна стапка на вкупни трошоци пониска од онаа што преовладува на пазарот и кои не се нудат на пошироката јавност;
- 8) договори за кредит што се склучуваат со правни лица кои вршат услуги со хартии од вредност согласно со Законот за хартии од вредност или со банки, со цел да му се овозможи на инвеститорот да изврши трансакција поврзана со една или повеќе хартии од вредност согласно со Законот за хартии од вредност, доколку правните лица или банката што го одобрува кредитот се вклучени во таквата трансакција;
- 9) договори за кредит кои се резултат на судско порамнување или порамнување пред орган на државна управа, како и одложено плаќање по извршна исправа со посредство на извршител;
- 10) договори за кредит за одложено плаќање на постоен долг, без плаќање на трошоци;
- 11) договори за кредит по чие склучување од потрошувачот се бара да депонира предмет кај кредиторот како гаранција и обврската на потрошувачот е ограничена на заложениот предмет и
- 12) договори за кредит што се однесуваат на заеми одобрени на определена група на население која е од интерес на државата по пониски каматни стапки од оние кои преовладуваат на пазарот или без каматна стапка, или по различни услови кои се поповолни за потрошувачот и со каматни стапки кои не се повисоки од оние што преовладуваат на пазарот.

(2) На договорите за дозволено пречекорување и кога кредитот треба да се врати на барање или во рок од најмногу три месеци, се применуваат само одредбите од членот 2, одредбите од ставот (1) на овој член, членот 4 ставови (1) и (2) точки 1 и 2, членовите 6, 7, 8, 9, 10 ставови (1) и (3), 12, 15, 17 и 20 на овој закон.

(3) Во случај на пречекорување се применуваат само одредбите од членот 2, ставот (1) на овој член и членот 18 на овој закон.

(4) На договорите за кредит во кои се предвидува кредиторот и потрошувачот да се договараат за одложено плаќање или за начините на отплата кога потрошувачот не ја исполнил обврската за плаќање од основниот договор за

кредит, доколку со таквиот договор се спречува можноста за судска постапка поради неплаќањето и потрошувачот нема да добие понеповолни услови од условите под кои е склучен основниот договор, се применуваат само одредбите од членот 2, ставот (1) од овој член, членовите 4, 6, 7, 9, 10 ставови (1) точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12 и 18, (2) и (3), 11, 13, 16 и 18 на овој закон. Ако ваквите договори за кредит се во рамките на договорот за дозволено пречекорување, се применуваат само одредбите од ставот (2) на овој член.

II. РЕКЛАМИРАЊЕ И ПОНУДА

Стандардни информации што треба да се вклучат во рекламирањето

Член 4

(1) Секое рекламирање во врска со договорите за потрошувачки кредити, кое индицира каматна стапка или податоци поврзани со трошоци за кредитот, мора да ги содржи стандардните информации од ставовите (2) и (3) на овој член.

(2) Стандардните информации се даваат на јасен, прецизен и лесно видлив начин преку репрезентативен примерок и се однесуваат на:

- 1) каматната стапка, фиксна или варијабилна или и двете, со детали за сите надоместоци вклучени во вкупните трошоци на потрошувачкиот кредит;
- 2) вкупниот износ на кредитот;
- 3) годишната стапка на вкупни трошоци, освен за договорите од членот 3 став (2) на овој закон;
- 4) траење на договорот за потрошувачкиот кредит, доколку е применливо;
- 5) износот на уплата во готово и висината на кои било авансни плаќања, во случај на кредит во форма на одложено плаќање за одредени стоки или услуги и
- 6) вкупниот износ што го плаќа потрошувачот и износот на ратите, доколку е применливо.

(3) Кога склучувањето на договор за дополнителни услуги поврзани со договорот за потрошувачки кредит, особено договор за осигурување, е задолжително за добивање на кредитот или за добивање на кредитот согласно со условите од рекламирањето, а трошокот за таа услуга не може да се определи однапред, обврската за склучување на тој договор ќе биде наведена

на јасен, прецизен и видлив начин, заедно со годишната стапка на вкупни трошоци.

Пред договорни информации

Член 5

(1) Пред потрошувачот да се обврзе со понуда или со договор за потрошувачки кредит, кредиторот или кредитниот посредник се должни во писмена форма или преку друг траен медиум, врз основа на понудените кредитни услови, на потрошувачот да му дадат информации на посебен формулар, потребни за споредба на различните понуди, со цел донесување на одлука за склучување на договорот за кредит. Информациите се однесуваат на:

- 1) видот на кредитот;
- 2) име и презиме, односно назив и адреса на кредиторот и доколку е применливо на кредитниот посредник;
- 3) вкупниот износ на кредитот и условите за негово искористување;
- 4) траење на договорот за кредит;
- 5) стоката или услугата и нејзината цена во готово, во случај на кредит во форма на одложено плаќање за одредени стоки или услуги и поврзани договори за кредит;
- 6) каматната стапка, условите со кои е уредена примената на каматната стапка, и доколку е применливо секој индекс или референтна стапка на почетната каматна стапка, како и периодите, условите и процедурите за промена на каматната стапка. Доколку во различни периоди се применуваат различни каматни стапки, сите горенаведени информации се наведуваат за секоја камата;
- 7) годишната стапка на вкупни трошоци и вкупниот износ што го плаќа потрошувачот, претставени преку репрезентативен примерок во кој се наведени сите претпоставки за пресметка на годишната стапка на вкупни трошоци. Доколку потрошувачот го извести кредиторот за еден или повеќе преферирани услови за кредитот што го бара, како што се траењето на договорот за кредит и вкупниот износ на кредитот, кредиторот е должен да ги има предвид тие услови. Доколку во договорот за кредит се предвидени повеќе начини на искористување на кредитот со различни трошоци или каматни стапки, кредиторот е должен да истакне дека други механизми за искористување на кредитот, можат да предизвикаат повисока годишна стапка на вкупни трошоци;
- 8) износот на поединечната рата, бројот на ратите и доколку е применливо

редоследот на пристигнување на ратите кои потрошувачот треба да ги плати;

9) доколку е применливо, трошоците за водење на една или повеќе сметки на кои се евидентираат уплатите и исплатите на искористениот дел од кредитот, освен доколку отворањето на сметката е опционо, како и трошоците за употреба на одредено средство за плаќање за уплатите и исплатите на искористениот дел од кредитот, други трошоци што произлегуваат од договорот за кредит и условите под кои тие трошоци можат да се променат;

10) постоењето на нотарски трошоци што ги плаќа потрошувачот при склучување на договорот, доколку е применливо;

11) обврската, доколку постои за склучување на договор за дополнителни услуги поврзани со договорот за потрошувачки кредит, како договор за осигурување, доколку склучувањето на таквиот договор е задолжително за добивање на кредитот или за добивање на кредитот согласно со условите од рекламирањето;

12) каматната стапка применлива во случај на задоцнети плаќања, услови за нејзина промена (прилагодување) и трошоците за неисполнување на обврската;

13) предупредување за последиците од неплаќање на ратите;

14) гаранции за кредитот, доколку е применливо;

15) постоењето или отсуството на правото на откажување од договорот;

16) правото на предвремено плаќање на кредитот и правото на кредиторот за надоместок и начинот на пресметување на надоместокот во согласност со членот 16 од овој закон;

17) правото на потрошувачот веднаш и бесплатно да биде информиран за резултатот од анализата на неговата кредитоспособност добиен врз основа на податоците од базата на податоци, согласно со членот 9 став (2) од овој закон;

18) правото на потрошувачот да добие на барање и бесплатно, копија од нацрт-договорот за потрошувачки кредит. Оваа одредба не се применува доколку кредиторот во време на поднесувањето на барањето не сака да пристапи кон склучување на договорот за потрошувачки кредит со потрошувачот и

19) рокот во кој кредиторот е обврзан со пред договорните информации, доколку е применливо.

(2) Во случај на комуникација по телефон или на друго средство за гласовна комуникација на далечина, кредиторот е должен на потрошувачот да му ги соопшти информациите од ставот (1) точки 3, 4, 5, 6 и 8 на овој член, како и годишната стапка на вкупни трошоци, преку репрезентативен примерок и вкупниот износ што го плаќа потрошувачот.

(3) Ако договорот бил склучен по барање на потрошувачот со користење на средства за комуникација на далечина што не овозможуваат давање на договорните услови и информации во согласност со ставот (1) на овој член, кредиторот е должен да ја исполни обврската веднаш по склучувањето на договорот.

(4) Кредиторот е должен на барање од потрошувачот да му обезбеди, покрај формуларот од ставот (1) на овој член и бесплатно копија од нацрт - договорот за потрошувачки кредит, освен доколку кредиторот во време на поднесувањето на барањето не сака да пристапи кон склучување на договорот за потрошувачки кредит со потрошувачот. Оваа обврска не се применува доколку кредиторот не пристапи кон склучување на договорот со потрошувачот.

(5) Кредиторите и кредитните посредници се должни да му дадат соодветни објаснувања на потрошувачот кои ќе му овозможат да процени дали предложениот договор за потрошувачки кредит е прилагоден на неговите потреби и неговата финансиска состојба, со објаснување за информациите од ставот (1) на овој член, битните карактеристики на предложениот производ и нивното влијание врз потрошувачот, вклучувајќи ги последиците од неплаќање на кредитот.

(6) Гувернерот на Народната банка на Република Македонија ги пропишува формата и содржината на формуларот од ставот (1) на овој член.

Пред договорни информации за специфични договори за кредит

Член 6

(1) По исклучок од членот 5 на овој закон, пред потрошувачот да се обврзе со договор за потрошувачки кредит од членот 3 ставови (2) и (4) на овој закон или со понуда, кредиторот и ако е применливо кредитниот посредник треба, врз основа на кредитните услови понудени од кредиторот и барањата и ако е применливо изразените приоритети и информации на потрошувачот, да го обезбедат потрошувачот со информации потребни за споредување на различните понуди, со цел да донесе одлука за склучување на договор за кредит.

(2) Информациите од ставот (1) на овој член се однесуваат на:

- 1) видот на кредитот;
- 2) името и презимето, односно називот и адресата на кредиторот, ако е применливо на кредитниот посредник;
- 3) вкупниот износ на кредитот;
- 4) траењето на договорот за кредит;
- 5) каматната стапка, условите со кои е уредена примената на каматната стапка, и доколку е применливо секој индекс или референтна стапка што се применува на почетната каматна стапка, трошоците што настануваат со склучување на кредитот и ако е применливо, условите под кои можат да се променат тие трошоци;
- 6) годишната стапка на вкупни трошоци, претставена преку репрезентативни примероци во кои се наведени сите претпоставки за пресметка на годишната стапка на вкупни трошоци;
- 7) условите и постапка за престанување на договорот за кредит;
- 8) кај договорите за кредит од членот 3 став (2), одредба дека од потрошувачот може да биде побарано да го плати целиот износ на кредитот во кое било време доколку е применливо;
- 9) каматната стапка во случај на задоцнето плаќање и условите за нејзино прилагодување и доколку е применливо, трошоците за неисполнување на обврската за плаќање;
- 10) правото на потрошувачот веднаш и бесплатно да биде информиран за резултатот од анализата на неговата кредитоспособност добиен врз основа на податоците од базата на податоци, согласно со членот 9 став (2) од овој закон;
- 11) трошоците што настануваат со склучувањето на договорот и условите под кои можат да се променат тие трошоци, во случај на договор за кредит од членот 3 став (2) на овој закон и
- 12) рокот во кој кредиторот е обврзан со пред договорните информации, ако е применливо.

(3) Информациите од ставот (2) на овој член се обезбедуваат на хартија или на друг траен медиум и треба да бидат подеднакво истакнати. Таквите информации можат да се дадат на формуларот од членот 5 став (1) на овој закон.

(4) Во случај на договор за кредит од членот 3 став (2) на овој закон не се наведува годишната стапка на вкупни трошоци.

(5) Во случај на договор за кредит од членот 3 став (4) на овој закон, покрај информациите од ставот (2) на овој член, на потрошувачот му се даваат и следниве информации:

- износот на поединечната рата, бројот на ратите и доколку е применливо, редоследот на пристигнување на ратите и
- правото на предвременно плаќање на кредитот и право на кредиторот на праведен надоместок за трошоците директно поврзани со предвременото плаќање на кредитот согласно со членот 16 став (2) на овој закон.

Во случај на договорот од членот 3 став (2) на овој член се применува само ставот (1) на овој член.

(6) Во случај на комуникација по телефон и кога потрошувачот бара веднаш да му се стави на располагање дозволеното пречекорување на сметката, описот на главните карактеристики на финансиската услуга ги опфаќа најмалку информациите од ставот (2) точки 3, 5, 6 и 8 на овој член.

(7) Без да е во спротивност со членот 3 став (1) точка 5 од овој закон, кај договорите за дозволено пречекорување со рок на отплата од еден месец на потрошувачот му се даваат информациите од ставот (2) точки 3, 5, 6 и 8 на овој член.

(8) Кредиторот е должен, на барање од потрошувачот да му обезбеди, покрај информациите од ставовите (2), (3), (4) и (5) на овој член, бесплатна копија од нацрт -договорот за потрошувачки кредит, што ги содржи информациите од членот 10 на овој закон, освен доколку кредиторот во време на поднесувањето на барањето не сака да пристапи кон склучување на договорот за потрошувачки кредит со потрошувачот.

(9) Ако договорот бил склучен по барање на потрошувачот со користење на средства за комуникација на далечина што не овозможуваат давање на информациите од ставовите (2) и (4) на овој член, вклучувајќи го и случајот од ставот (5) на овој член, кредиторот е должен да ја исполни својата обврска од ставовите (2) и (4) на овој член, веднаш по склучувањето на договорот, со обезбедување на договорните информации од членот 10 на овој закон.

Исклучоци од обврската за давање на пред договорни информации

Член 7

Одредбите од членовите 5 и 6 на овој закон не се применуваат на набавувачите на стоки и услуги, кои настапуваат во својство на кредитни посредници, без да е во спротивност со обврските на кредиторот за давање на пред договорни информации на потрошувачот.

Обврска за процена на кредитната способност на потрошувачот

Член 8

(1) Пред склучување на договорот за потрошувачки кредит, кредиторот мора да ја процени кредитната способност на потрошувачот врз основа на доволно информации добиени од страна на потрошувачот или, ако е потребно од релевантна база на податоци.

(2) Независно од ставот (1) на овој член, банките и штедилниците вршат процена на кредитната способност на потрошувачот и врз основа на прописите со кои се уредува работењето на банките и штедилниците.

(3) Доколку договорните страни по склучувањето на договорот за потрошувачки кредит се согласат да го променат вкупниот износ на кредитот, кредиторот е должен да ги дополни финансиските информации за потрошувачот и повторно да ја процени неговата кредитна способност пред значително зголемување на вкупниот износ на кредитот.

(4) По потреба, гувернерот на Народната банка на Република Македонија ќе го уреди значителното зголемување на вкупниот износ на кредитите од ставот (3) на овој член што ги одобруваат банките и штедилниците.

III. ПРИСТАП ДО БАЗА НА ПОДАТОЦИ

Член 9

(1) Доколку кредитот е одобрен во земја членка на Европската унија, кредиторот од таа земја може да ги користи податоците од базите на податоци во Република Македонија за процена на кредитната способност на потрошувачите, врз основа на недискриминаторски услови.

(2) Доколку барањето за кредит е одбиено врз основа на добиените податоци од базите на податоци, кредиторот е должен без одлагање и бесплатно да го извести потрошувачот детално за податоците врз основа на кои ја донел одлуката.

(3) Информациите од ставот (2) на овој член се обезбедуваат во сите случаи, освен ако давањето на тие информации е забрането со закон.

IV. ДОГОВОР ЗА ПОТРОШУВАЧКИ КРЕДИТ

Информации кои мора да ги содржат договорите за кредит

Член 10

(1) Договорот за потрошувачки кредит се склучува во писмена форма или преку друг траен медиум, во доволно примероци за сите договорни страни.

(2) Договорот за кредит, освен договорот за дозволено пречекорување, на јасен и прецизен начин содржи информации најмалку за:

1) видот на кредитот;

2) име и презиме и адреса на потрошувачот, односно назив и седиште на кредиторот, и доколку е применливо на кредитниот посредник;

3) траењето на договорот за кредит;

4) вкупниот износ на кредитот и условите за негово искористување;

5) вредноста на одредената стока или услуги, во случај на кредит во форма на одложено плаќање за одредени стоки или услуги или поврзан договор за кредит;

6) каматната стапка, условите со кои е уредена примената на каматната стапка и доколку е применливо секој индекс или референтна стапка на почетната каматна стапка, како и периодите, условите и процедурите за промена на каматната стапка. Доколку во различни периоди се применуваат различни каматни стапки, се наведуваат информации за сите применливи стапки;

7) годишната стапка на вкупни трошоци и вкупниот износ што го плаќа потрошувачот, пресметани во времето на склучување на договорот за кредит, при што се наведуваат сите претпоставки кои се користат при пресметката на стапката;

8) износот на поединечната рата, бројот на ратите и доколку е применливо редоследот на пристигнување на ратите;

9) правото на потрошувачот на барање и бесплатно да добие, при отплата на

главнината на договорот за кредит со фиксно времетраење, во кое било време во текот на траењето на договорот за кредит, извештај за сметка во форма на амортизационен план. Амортизациониот план содржи податоци за ратите и рокот на нивно достасување и условите во врска со исплатата на тие износи, преглед на секоја исплата со податоци за главнината, каматата која е пресметана врз основа на каматната стапка, доколку е применливо и дополнителни трошоци. Ако каматната стапка не е фиксна или со договорот за кредит е дадена можност дополнителните трошоци да се променат, во амортизациониот план на јасен и прецизен начин се забележува дека податоците содржани во планот важат само до моментот кога стапката на задолжување или дополнителните трошоци ќе се променат во согласност со договорот за кредит;

10) периодот и условите за плаќање на каматата и трошоците, доколку каматата и трошоците се плаќаат без отплата на главнината;

11) обврската за склучување на договор за дополнителни услуги поврзани со договорот за потрошувачки кредит, како договор за осигурување, доколку склучувањето на таквиот договор е задолжително за добивање на кредитот или за добивање на кредитот согласно со условите од рекламирањето;

12) казнена камата во време на склучување на договорот за кредит, условите за нејзино прилагодување и трошоците за неисполнување на обврската за плаќање;

13) предупредувањето за последиците од неплаќање на ратите;

14) по потреба, изјава дека нотарските трошоци ќе ги плаќа потрошувачот;

15) гаранциите и осигурувањето за кредитот, доколку ги има;

16) постоењето или отсуството на правото на откажување од договорот за кредит, периодот во кој ова право може да се остварува и други услови за негово спроведување, вклучувајќи ги информациите кои се однесуваат на обврската на потрошувачот да го плати износот на искористениот дел од главнината и каматата во согласност со членот 14 став (3) точка 2 на овој закон и висината на дневната камата;

17) правата што произлегуваат од членот 15 на овој закон и условите за нивно остварување;

18) правото на предвременно плаќање на кредитот, процедурата на предвременно плаќање и правото на кредиторот на трошоци за предвремена наплата на кредитот и начинот на пресметување на тие трошоци согласно со членот 16 од овој закон.

19) постапката за остварување на правото за раскинување на договорот за кредит;

20) правото на вонсудско решавање на споровите и начинот на користење на тоа право;

21) назив и седиште на надлежниот супервизорски орган, доколку е применливо и

22) други договорни информации, доколку е применливо.

(3) Договорот за дозволено пречекорување на јасен и прецизен начин содржи информации за:

1) видот на кредитот;

2) име и презиме и адреса на потрошувачот, односно назив и седиште на кредиторот, и доколку е применливо на кредитниот посредник;

3) траењето на договорот за кредит;

4) вкупниот износ на кредитот и условите за негово искористување;

5) каматната стапка и условите со кои е уредена примената на каматната стапка и доколку е применливо, секој индекс или референтна стапка на почетната каматна стапка, како и периодите, условите и редоследот за промена на каматната стапка. Доколку во различен период се применуваат различни каматни стапки, и доколку е применливо се наведуваат сите горенаведени информации;

6) одредба дека од потрошувачот може да биде побарано да го плати целиот износ на кредитот во кое било време;

7) условите за остварување на правото за откажување од договорот за кредит и

8) информации за трошоците во времето на склучување на договорот за кредит и условите под кои тие можат да се променат.

Информации за каматната стапка

Член 11

(1) Доколку е применливо, потрошувачот треба да биде известен за секоја промена на каматната стапка на кредитот во писмена форма или преку друг траен медиум пред да почне да се применува. Известувањето содржи податоци за износот на плаќањата по промената на каматната стапка и детали за бројот и периодите на плаќање, доколку се променат.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член кредиторот и потрошувачот можат да се договорот известувањето од ставот (1) на овој член да се дава периодично доколку промената на каматната стапка е предизвикана од промена на

референтната стапка која е јавно објавена и истакната во просториите на кредиторот.

Обврски кај договорот за дозволено пречекорување

Член 12

(1) Кај договори за дозволено пречекорување кредиторот е должен редовно, во писмена форма или преку друг траен медиум, на потрошувачот да му достави извештај за состојба на сметката кој содржи:

- 1) период за кој се однесува извештајот;
- 2) износи и датуми на уплати и исплати;
- 3) состојба и датум на претходниот извештај;
- 4) нова состојба;
- 5) важечка каматна стапка;
- 6) трошоци што се наплаќаат и
- 7) минимален износ за плаќање, доколку е применливо.

(2) Кредиторот треба да го извести потрошувачот, во писмена форма или преку друг траен медиум, за зголемувањето на каматната стапка или трошоците што се плаќаат пред да почне да се применува.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член кредиторот и потрошувачот можат да се договорот извештајот од ставот (1) на овој член да се дава периодично доколку промената на каматната стапка е предизвикана од промена на референтната стапка која е јавно објавена и истакната во просториите на кредиторот.

Договори за кредит без рок на достасување

Член 13

(1) Потрошувачот може да го искористи правото на откажување од договорот за кредит без рок на достасување, без плаќање на дополнителни трошоци и во кое било време, доколку во договорот не е предвидено однапред да го извести кредиторот за откажувањето, во рок не подолг од 30 дена.

(2) Кредиторот може во писмена форма или преку друг траен медиум да го извести потрошувачот дека се откажува од договорот за кредит без рок на

достасување, најмалку 60 дена пред откажувањето, доколку е така определено во договорот.

(3) Кредиторот може од оправдани причини да му го откаже правото на потрошувачот на располагање со средствата, доколку е така договорено во договорот за кредит без рок на достасување. Кредиторот е должен да го извести потрошувачот за причините за откажувањето во писмена форма или преку друг траен медиум пред самото откажување, а најдоцна веднаш по откажувањето, освен доколку таквото известување е спротивно на закон.

(4) Оправдани причини за откажувањето од ставот (3) на овој член можат да бидат оправдан сомнеж за неовластено користење на кредитот, оправдан сомнеж за измама поврзана со кредитот, значително зголемување на ризикот дека потрошувачот нема да ги исполни своите обврски за плаќање на кредитот и други слични ситуации.

Право на откажување од договорот за кредит

Член 14

(1) Потрошувачот може да се откаже од договорот за кредит во рок од 14 дена, без да наведува причина за откажувањето. Рокот на откажување започнува да тече:

- од денот на склучувањето на договорот или
- од денот кога потрошувачот ги добил условите и информациите од договорот, согласно со членот 10 од овој закон, доколку тој ден е подоцна од денот на склучувањето на договорот.

(2) Во случај на поврзани договори за кредит кога средствата му се ставаат на располагање на потрошувачот по истекот на одреден период, потрошувачот со барање може да се откаже од договорот за кредит до истекот на тој период.

(3) Доколку потрошувачот го искористи правото на откажување од договорот за кредит, тој треба:

- 1) да го извести кредиторот во писмена форма или преку друг траен медиум за откажувањето од договорот за кредит, пред истекот на рокот од ставот (1) на овој член и
- 2) да ја плати главнината и каматата за периодот од искористувањето на кредитот до денот на плаќање на главнината, веднаш но не подоцна од 30 дена

од денот на известувањето на кредиторот за откажувањето од кредитот. Каматата се пресметува врз основа на договорената каматна стапка. Кредиторот има право на надоместок на неповратните трошоци платени во врска со договорот за кредит кон јавни или државни органи.

(4) Доколку кредиторот или трета страна, врз основа на договор за дополнителни услуги, даваат дополнителни услуги во врска со договорот за кредит, потрошувачот не е обврзан со таквиот договор, ако го искористил своето право на откажување од договорот за кредит согласно со ставовите (1) и (2) на овој член.

(5) Одредбите од ставовите (1), (3) и (4) на овој член не се применуваат на раскинувањето на договорите склучени на далечина согласно со Законот за давање на финансиски услуги на далечина.

Поврзани договори за кредит

Член 15

(1) Кога потрошувачот го искористил правото на откажување од договорот за набавка на одредена стока или давање на услуги, тој повеќе не е врзан со поврзаниот договор за кредит.

(2) Доколку стоките или услугите од поврзаниот договор за кредит не се обезбедени, односно дадени, или само делумно се обезбедени, односно дадени, или не се соодветни на договорот, потрошувачот има право да бара надоместок од кредиторот, ако потрошувачот истакнал приговор против набавувачот на стоките, односно давателот на услугите, но не добил соодветна компензација.

Предвремена отплата на кредитот

Член 16

(1) Потрошувачот има право во кое било време да го плати, целосно или делумно, недостасаниот дел од кредитот без дополнителни трошоци, согласно со договорот за кредит. Во тој случај има право на намалување на вкупните трошоци на кредитот, кое се состои од каматата и другите трошоци за преостанатиот период на траење на договорот за кредит.

(2) Во случај од ставот (1) на овој член, кредиторот има право на праведен надоместок за трошоците директно поврзани со предвремената отплата на кредитот. Таквиот надоместок не смее да надмине 1% од износот на предвреме отплатениот кредит, доколку периодот меѓу предвремената отплата и рокот на траење на договорот за кредит се случи во период подолг од една година од рокот на траење на договорот за кредит, односно не повеќе од 0.5%, доколку предвремената отплата се случи во период не подолг од една година од рокот на траење на договорот за кредит.

(3) Надоместокот од ставот (2) на овој член не се плаќа:

- 1) доколку предвремената отплата е извршена врз основа на договор за осигурување склучен како гаранција за плаќање на кредитот;
- 2) во случај на дозволено пречекорување или
- 3) доколку предвремената отплата се случи во време кога каматната стапка не е фиксна.

(4) Правото од ставот (2) на овој член кредиторот може да го користи само доколку предвремената отплата настанува во период за кој каматната стапка е фиксна.

(5) Износот на надоместокот од ставот (2) на овој член не смее да го надмине износот на каматата што потрошувачот би ја платил во периодот на денот од предвремената отплата до истекот на рокот на траење на договорот за потрошувачки кредит.

Отстапување

Член 17

(1) Во случај на отстапување на побарување од договорот за потрошувачки кредит или отстапување на договор за потрошувачки кредит на друго лице, потрошувачот има право кон лицето на кое му е отстапено побарувањето, односно договорот за потрошувачки кредит да ги истакне сите приговори, освен личните приговори што ги имал кон кредиторот на потрошувачки кредит.

(2) Потрошувачот треба да биде известен за извршеното отстапување од ставот (1) на овој член, освен доколку кредиторот, во договор со лицето на кое му се врши отстапувањето, продолжува да го сервисира кредитот.

Пречекорување

Член 18

(1) При договор за отворање на сметка со можност за пречекорување, кредиторот мора редовно да го информира потрошувачот, на хартија или преку друг траен медиум, за каматната стапка согласно со членот 6 став (1) точка 5 на овој закон.

(2) Во случај на значително пречекорување во период подолг од 30 дена, кредиторот ќе го информира потрошувачот веднаш, во писмена форма или преку друг траен медиум за:

- 1) пречекорувањето;
- 2) износот на пречекорувањето и
- 3) каматната стапка и казнената камата, трошоците и каматата на достасаните неплатени обврски.

Ништовност

Член 19

(1) Одредбите во договорите за потрошувачки кредит со кои се намалуваат или поништуваат правата на потрошувачите гарантирани со овој закон се ништовни.

(2) Одредбите од овој закон директно се применуваат во договор за потрошувачки кредит во случај кога одредбата на договорот за потрошувачки кредит е нејасна или непотполна.

(3) Потрошувачот не може да се откаже од правата што произлегуваат од овој закон.

V. ГОДИШНА СТАПКА НА ВКУПНИТЕ ТРОШОЦИ

Пресметка на годишната стапка на вкупните трошоци

Член 20

(1) Годишната стапка на вкупните трошоци се пресметува според методологија пропишана од Советот на Народната банка на Република Македонија.

(2) За целите на пресметување на годишната стапка на вкупните трошоци, вкупните трошоци на кредитот за потрошувачот треба да бидат определени, со исклучок на трошоците што ги плаќа потрошувачот за непочитување на обврските од договорот за кредит и други трошоци кои е должен да ги плати без разлика дали трансакцијата се врши во готово или на кредит, освен куповната цена за набавка на стоки или услуги.

(3) Трошоците за водење на сметка на која се евидентираат уплатите и исплатите на искористениот дел на кредитот, трошоците за користење на средства за плаќање за уплатите и исплатите на искористениот дел од кредитот, како и другите трошоци поврзани со уплатите на средства ќе бидат вклучени во вкупните трошоци на кредитот за потрошувачот, освен доколку отворањето на сметката не е задолжително, а трошоците на сметката се јасно и одделно прикажани во договорот за кредит или во друг договор склучен со потрошувачот.

(4) За потребите на пресметување на годишната стапка на вкупни трошоци се смета дека договорот за потрошувачки кредит е полноважен и дека кредиторот и потрошувачот ги исполнуваат своите права и обврски од договорот на договорениот начин и во договореното време.

(5) Во случај договорот за потрошувачки кредит да содржи одредби со кои се предвидува можност за промена на каматната стапка, провизиите и другите надоместоци, при пресметката на годишната стапка на вкупни трошоци се смета дека до исполнување на договорот каматите и другите трошоци кои влегуваат во пресметката на годишната стапка на вкупни трошоци се непроменети.

VI. ДОЗВОЛА ЗА КРЕДИТОРИ

Член 21

(1) Кредитор, освен кредиторите над кои супервизија и надзор спроведува Народната банка на Република Македонија и кредиторите кои вршат финансиска активност запишана во трговскиот регистар кој се води во Централниот регистар на Република Македонија врз основа на посебна дозвола од Министерството за финансии, пред да започне со активности за одобрување на потрошувачки кредит е должен да поднесе барање за издавање

на дозвола од Министерството за економија за одобрување на потрошувачки кредити.

(2) За издавање на дозволата од ставот (1) на овој член кредиторот на потрошувачки кредит треба да ги исполнува следниве услови:

- 1) да е регистриран во трговскиот регистар кој се води во Централниот регистар на Република Македонија;
- 2) да не е отворена стечајна или ликвидациона постапка;
- 3) против одговорното лице и вработените да не е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност;
- 4) одговорното лице да има високо образование и најмалку три години работно искуство;
- 5) да има вработено најмалку еден дипломиран правник и еден дипломиран економист и
- 6) да располага со соодветен деловен простор и техничка опременост.

(3) Овластеното службено лице од Министерството за економија кое ја води постапката за издавање на дозвола за одобрување на потрошувачки кредити е должно документите за исполнување на условите од ставот (2) точки 1), 2) и 3) на овој член по службена должност да ги побара од Централниот регистар на Република Македонија во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(4) Овластеното службено лице од Централниот регистар на Република Македонија е должно документите за исполнување на условите од ставот (2) точки 1), 2) и 3) на овој член да ги достави до Министерството за економија во рок од три дена од денот на приемот на барањето од ставот (3) на овој член.

(5) Министерот за економија во соработка со министерот за информатичко општество и администрација поблиску ги пропишува потребната документација, формата и содржината на барањето за добивање на дозволата од ставот (1) на овој член и формата и содржината на дозволата за одобрување на потрошувачки кредити, како и техничката опременост, односно техничките услови што треба да ги исполни подносителот на барањето..

(6) По барањето за добивање дозвола за одобрување на потрошувачки кредити, Министерството за економија одлучува во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

(7) Министерството за економија со решение ќе го одбие барањето за добивање на дозвола за одобрување на потрошувачки кредити, доколку:

1) барањето е некомплетно;

2) не се исполнети пропишаните услови од ставот (2) на овој член;

3) на барателот претходно му била одземена дозвола за одобрување на потрошувачки кредити издадена согласно со одредбите од овој закон или

4) на барателот му била изречена прекршочна санкција заради одобрување на потрошувачки кредити без да поседува дозвола за одобрување на потрошувачки кредити, согласно со одредбите од овој закон.

(8) Против решението од ставот (7) на овој член кредиторот има право да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен во рок од 15 дена од денот на добивањето на решението.

(9) На постапката за издавање на дозволата од ставот (1) на овој член се применува Законот за општата управна постапка.

Член 22

Избришан (Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредит („Службен весник на РМ” бр. 23/16)).

Регистар на кредитори и регистар на кредитни посредници

Член 23

(1) Министерството за економија води Регистар на кредитори на потрошувачки кредит и Регистар на кредитни посредници кај кредитори на кои Министерството за економија им издало дозвола за одобрување на кредити.

(2) На кредиторите кои се запишани во Регистарот на кредитори на потрошувачки кредит, Министерството за економија им издава налепници кои мора да бидат истакнати во сите простории на кредиторот во кои се врши дејноста.

(3) Формата, содржината и начинот на водење на регистрите од ставот (1) на овој член и формата и содржината на налепниците од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за економија.

VII. ПОСРЕДУВАЊЕ ПРИ СКЛУЧУВАЊЕ НА ПОТРОШУВАЧКИ КРЕДИТИ

Член 24

(1) Кредитниот посредник врши посредување при склучување на потрошувачки кредити врз основа на писмено овластување за кредитен посредник од кредитор заверено на нотар.

(2) Кредитните посредници се должни во контактите со потрошувачите да го презентираат овластувањето од кредиторот.

(3) Кредитните посредници се должни да водат евиденција за видот и обемот на кредитите за кои посредувале и за тоа дневно да го известуваат кредиторот кој ги овластил за кредитни посредници.

Член 25

(1) Кредитен посредник може да врши посредување при склучување на потрошувачки кредити за еден или повеќе кредитори.

(2) Кредитниот посредник е должен во рекламните материјали да ги наведе овластувањата што ги има, а особено дали работи само за еден или за повеќе кредитори.

(3) Кредитниот посредник е одговорен доколку ги пречекори овластувањата дадени од кредиторот.

Член 26

(1) Кредитниот посредник не смее да бара од потрошувачот надоместок за услугата за посредување, освен доколку кредитниот посредник и кредиторот поинаку не се договорат во писмена форма или преку друг траен медиум, пред склучувањето на договорот за кредит.

(2) Кредиторот услугата за посредување ја изразува во вкупните трошоци на кредитот, доколку надоместокот го пресметува и наплатува на сметка на потрошувачот.

Член 27

(1) Кредиторот е должен да води евиденција за кредитните посредници на кои им дал овластување за посредување и за видот и обемот на активностите на секој од кредитните посредници.

(2) Кредиторите кои работат врз основа на дозвола издадена од Министерството за економија, се должни најдоцна до 31 март во тековната година до Министерството за економија да достават список на кредитни посредници на кои им дале овластување за посредување, со податоци за видот и обемот на активностите на секој од кредитните посредници во претходната календарска година.

(3) Кредиторите над кои супервизија и надзор врши Народната банка на Република Македонија, се должни да достават список за кредитни посредници до Народната банка на Република Македонија на начин и во постапка пропишани од Советот на Народната банка на Република Македонија.

(4) Кредиторите кои работат врз основа на дозвола за основање и работа издадена од Министерството за финансии се должни да достават список за кредитни посредници до Министерството за финансии на начин и во постапка пропишани од министерот за финансии.

VIII. ИЗВЕШТАИ

Член 28

(1) Кредиторите, освен кредиторите кои се финансиска институција над кои супервизија и надзор спроведува Народната банка на Република Македонија и кредиторите кои работат врз основа на дозвола за основање и работа издадена од Министерството за финансии, се должни секои шест месеци, најдоцна на петтиот работен ден по истекот на тој рок, до Министерството за економија да

достават извештај за бројот и вредноста на склучените договори за потрошувачки кредит и договорената годишна стапка на вкупни трошоци.

(2) Формата, содржината и начинот на доставување на извештаите од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за економија.

(3) Кредиторите над кои супервизија и надзор спроведува Народната банка на Република Македонија и кредиторите кои работат врз основа на дозвола за основање и работа издадена од Министерството за финансии, извештајот за бројот и вредноста на склучени договори за потрошувачки кредит и договорената годишна стапка на вкупни трошоци ги доставуваат до Народната банка на Република Македонија, односно Министерството за финансии.

(4) Формата, содржината, начинот и роковите за доставување на извештаите од ставот (3) на овој член ги пропишува Советот на Народната банка на Република Македонија, односно министерот за финансии.

IX. НАДЗОР

Член 29

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството за економија.

(2) Инспекциски надзор над кредиторите кои работат врз основа на дозвола издадена од Министерството за економија врши Државниот пазарен инспекторат преку државни пазарни инспектори.

(3) Инспекцискиот надзор се врши на барање на потрошувачот, Организацијата за заштита на потрошувачите и по службена должност.

(4) Инспекцискиот надзор опфаќа контрола над:

- 1) рекламирањето;
- 2) пред договорните информации;
- 3) понудата;
- 4) содржината на договорите за потрошувачки кредити;
- 5) предвремената отплата на кредитот;
- 6) начинот на пресметка на годишната стапка на вкупни трошоци;
- 7) исполнувањето на условите од дозволата од страна на кредиторите;

- 8) издадените овластувања за кредитни посредници и
- 9) начинот на вршење на посредување од страна на кредитните посредници.

(5) Доколку државниот пазарен инспектор при вршењето на надзорот утврди дека кредиторот или кредитниот посредник не постапуваат или постапуваат спротивно на одредбите од овој закон веднаш, а најдоцна во рок од десет дена, го известува министерот за економија.

Одземање на дозвола

Член 30

Министерството за економија, на предлог на Државниот пазарен инспекторат или Организацијата за заштита на потрошувачите, ја одзема дозволата за одобрување на потрошувачки кредити и му изрекува мерка забрана за вршење на дејност во траење од 30 дена на кредиторот, доколку:

- 1) при рекламирањето не ги наведува податоците од членот 4 став (1) на овој закон или наведените податоци се неточни и неактуелни;
- 2) договорот за кредит содржи одредби кои се спротивни на одредбите на овој закон;
- 3) склучува договори за потрошувачки кредит кои не се во форма и содржина пропишани со членот 10 од овој закон или
- 4) годишната стапка на вкупни трошоци и вкупните трошоци на кредитот не ги пресметува во согласност со членот 20 од овој закон.

Примена на Законот за инспекцискиот надзор

Член 31

Во постапката на вршење на инспекцискиот надзор од членот 29 на овој закон се применуваат одредбите од Законот за инспекцискиот надзор, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 32

(1) По исклучок на членот 29 од овој закон, надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон од страна на кредиторите над кои супервизија и надзор спроведува Народната банка на Република Македонија, врши Народната банка на Република Македонија на начин и во

постапка пропишани од страна на Советот на Народната банка на Република Македонија.

(2) По исклучок на членот 29 од овој закон, надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон од страна на кредиторите кои работат врз основа на дозвола за основање и работа издадена од Министерството за финансии, врши Министерството за финансии.

(3) Во случај на непочитување на одредбите од овој закон од страна на кредиторите од ставовите (1) и (2) на овој член Народната банка на Република Македонија и Министерството за финансии соодветно ги применуваат одредбите од овој закон кои се во надлежност на Министерството за економија.

X. ВОНСУДСКО РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Член 33

Кредиторите и потрошувачите ќе настојуваат настанатите спорови да ги решаваат со усогласување, порамнување, медијација или на друг мирен начин.

XI. ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 34

(1) За прекршоците утврдени со овој закон, лицата кои се овластени за надзор се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за издавање на прекршочен платен налог пред да поднесат барање за прекршочна постапка, согласно со Законот за прекршоците.

(2) Надлежен орган за поведување на прекршочна постапка и за изрекување на прекршочни санкции предвидени со овој закон е надлежниот суд.

(3) Лицата кои се овластени за надзор се должни да водат евиденција за издадените прекршочни платни налози од ставот (1) на овој член и за исходот на покренатите постапки.

(4) Во евиденцијата од ставот (3) на овој член се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на

прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

(5) Личните податоци од ставот (4) на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

(6) Министерот за економија ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 35

(1) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на кредитор на потрошувачки кредит, ако:

- 1) не истакне налепница добиена од Министерството за економија во сите простории во кои се врши дејноста (член 23 став (2));
- 2) не води евиденција за кредитни посредници на кои им дал овластување за посредување и не води евиденција за видот и обемот на активностите за секој од кредитните посредници (член 27 став (1));
- 3) најдоцна до 31 март во тековната година до Министерството за економија не достави список на овластени кредитни посредници или достави список без податоци за видот и обемот на активностите за секој кредитен посредник во претходната година (член 27 став (2)) и
- 4) не доставува извештај за бројот на склучени договори за кредит или извештај за договорена годишна стапка на вкупни трошоци или доставува извештаи по истекот на одредениот рок или не доставува извештаи во пропишаната форма и содржина (член 28).

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на кредиторот на потрошувачки кредит ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице кај кредиторот на потрошувачки кредит.

Член 36

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на кредитор на потрошувачки кредит, ако:

- 1) секое рекламирање за договор за потрошувачки кредит, не ги содржи стандардните информации од членот 4 став (2) на овој закон;
- 2) пред потрошувачот да се обврзе со понуда и/или со договор за потрошувачки кредит, на потрошувачот не му ги даде информациите од

- членот 5 став (1) на овој закон во писмена форма или преку друг траен медиум;
- 3) постапува спротивно на одредбите од членот 5 ставови (2), (3), (4) и (5) на овој закон;
- 4) пред потрошувачот да се обврзе со понуда и/или со договор за дозволено пречекорување на сметката, на потрошувачот не му ги даде информациите од членот 6 став (1) на овој закон во писмена форма или преку друг траен медиум;
- 5) постапува спротивно на одредбите од членот 6 ставови (3), (4), (5) и (6) на овој закон;
- 6) не ја процени кредитната способност на потрошувачот или не ги дополни финансиските информации за потрошувачот (член 8 ставови (1) и (2));
- 7) без одлагање и бесплатно не го извести потрошувачот детално за податоците врз основа на кои ја донел одлуката за одбивање на барањето за кредит (член 9 став (2));
- 8) договорот за потрошувачки кредит не е склучен во писмена форма или преку друг траен медиум во доволно примероци за сите договорни страни (член 10 став (1));
- 9) во договорот за потрошувачки кредит на јасен и прецизен начин не се наведени информациите од членот 10 став (2) на овој закон;
- 10) договорот за дозволено пречекорување не ги содржи информациите од членот 10 став (3) на овој закон;
- 11) не го извести потрошувачот за секоја промена на каматна стапка согласно со членот 11 став 1 на овој закон;
- 12) не го информира редовно потрошувачот преку извештај за состојба на сметката, писмено или преку друг траен медиум согласно со членот 12 од овој закон;
- 13) на потрошувачот не му ги намали вкупните обврски во случај на плаќање на недостасаниот дел од кредитот од страна на потрошувачот за износот на каматата и другите трошоци за преостанатиот период на траење на договорот за кредит (член 16 став (1));
- 14) не го извести потрошувачот за отстапување на побарувањето од договорот за потрошувачки кредит на друго лице (член 17);
- 15) не го информира потрошувачот во писмена форма или преку друг траен медиум согласно со членот 18 на овој закон;
- 16) ја пресметува годишната стапка на вкупни трошоци спротивно на членот 20 од овој закон;
- 17) даде овластување за кредитен посредник кое не е заверено на нотар (член 24 став (1)) и
- 18) надоместокот за услугата за посредување и трошоците на посредување на

кредитниот посредник не ги изрази во вкупните трошоци на кредитот, доколку надоместокот се наплатува од потрошувачот (член 26 став (2)).

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на кредиторот на потрошувачки кредит ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице кај кредиторот на потрошувачки кредит.

Член 37

(1) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на кредитен посредник - правно лице, односно трговец поединец, ако во контактите со потрошувачите не го презентира овластувањето од кредиторот на потрошувачки кредит, не води евиденција за видот и обемот на кредитите за кои посредувал и за тоа дневно не го известува кредиторот на потрошувачки кредит од кој го добил овластувањето за кредитен посредник - правно лице, односно трговец поединец (член 24 ставови (2) и (3)).

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на кредитниот посредник - правно лице, односно трговец поединец ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице кај кредитниот посредник - правно лице, односно трговец поединец.

(3) Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на кредитен посредник - физичко лице.

Член 38

(1) Глоба во износ од 2.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на кредитен посредник - правно лице, односно трговец поединец, ако:

- 1) кое било рекламирање или понуда со кои нуди склучување на потрошувачки кредит во деловните простории или на друг начин, не ги содржат потребните податоци или податоците содржани во рекламите и понудите не се точни и актуелни за времето кога се прави рекламирањето и понудата (член 5 ставови (1) и (2));
- 2) посредува за договорот за потрошувачки кредит кој не е склучен во писмена форма или еден примерок од договорот не му се враќа на потрошувачот (член 6 став (1));

- 3) во договорот за потрошувачки кредит на јасен и прецизен начин не се наведени информациите од членот 10 став (2) на овој закон;
- 4) договорот за дозволено пречекорување на јасен и прецизен начин не ги содржи информациите од членот 10 став (3) на овој закон;
- 5) посредува при склучување на договори за потрошувачки кредит врз основа на овластување за кредитен посредник од кредитор на потрошувачки кредит кое не е заверено на нотар (член 24 став (1)) и
- 6) бара од потрошувачот надоместок за услугата за посредување спротивно на членот 26 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на кредитниот посредник - правно лице, односно трговец поединец ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице кај кредитниот посредник - правно лице, односно трговец поединец.

(3) Глоба во износ од 250 до 375 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на кредитен посредник - физичко лице.

Член 39

(1) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на овластеното службено лице на Министерството за економија, ако не го донесе решението во рокот од членот 21 став (7) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на овластеното службено лице во Министерството за економија, доколку во рокот утврден во членот 21 став (3) од овој закон не ги побара потребните документи.

(3) Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на овластеното службено лице од Централниот регистар на Република Македонија, доколку во рокот од членот 21 став (4) од овој закон не ги достави бараните документи.

Член 40

(1) Глоба во износ од 8.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на трговско друштво или трговец поединец ако нуди одобрување или одобрува потрошувачки кредит без добиена дозвола за одобрување на

потрошувачки или извршува активности на кредитен посредник без овластување за кредитен посредник од кредитор на потрошувачки кредит.

(2) Покрај глобата за дејствијата од ставот (1) на овој член на трговско друштво или трговец поединец ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење одделна дејност во траење до три години.

(3) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба на трговското друштво или трговецот поединец ќе му се изрече за прекршоците од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во трговското друштво или трговецот поединец.

(4) Покрај глобата од ставот (2) на овој член на одговорното лице во трговското друштво или трговецот поединец ќе му се изрече и прекршочна санкција, забрана за вршење должност во траење до една година.

Член 41

Глоба во износ од 800 до 1200 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на физичко лице ако извршува активности на кредитен посредник без овластување за кредитен посредник од кредитор на потрошувачки кредит.

Член 41-а

Одмерувањето на висината на глобата за правно лице односно трговец поединец се врши согласно Законот за прекршоците.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 42

Трговските друштва и трговците поединци кои нудат одобрување, склучување или одобруваат потрошувачки кредити до денот на влегувањето во сила на овој закон се должни да се усогласат со одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 43

Подзаконските акти предвидени со овој закон, Народната банка на Република Македонија, Министерството за финансии и Министерството за економија се

должни да ги донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 44

Одредбите од членовите 9 став (1), 14 став (5) и 16 став (4) на овој закон ќе отпочнат да се применуваат со пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 45

Одредбите од овој закон нема да се применуваат на договорите за потрошувачки кредити склучени до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 46

Одредбата од членот 21 став (6) на овој закон ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за основање на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 47

Со денот на отпочнување на примената на овој закон престанува да важи Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити („Службен весник на Република Македонија“ број 63/2007 и 17/11).

Член 48

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 октомври 2011 година.

Одредби од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити („Службен весник на Република Македонија“ бр.145/2015)

Член 9

Подзаконскиот акт утврден со овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 10

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Одредби од Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити („Службен весник на Република Македонија“ бр.23/2016)

Член 10

Започнатите постапки до денот на започнувањето со примена од овој закон ќе завршат според законот по кој започнале.

Член 11

Подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 12

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“ а ќе започне да се применува со денот на започнувањето на примената на Законот за општата управна постапка согласно со членот 141 од Законот за општата управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 124/15).